

A Kúria a dr.Gócza Gabriella ügyvéd ... által képviselt ... I.r. és ... II.r. felpereseknek a dr.Bacsó József ügyvéd által képviselt ... I.r., II.r. és ... III.r. alperes ellen kölcsön megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 25.P.87.542/2004. számon indult és a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 2011. április 28-án kelt 57.Pf.632.164/2011/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a jogerős ítélet ellen a II.r. felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

i t é l e t e t :

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Bíróság 57.Pf.632.164/2011/6. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel támadható, a II. rendű felperesre vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezi, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 25.P.87.542/2004/92.számú ítéletének a II. rendű felperest e körben érintő rendelkezéseit megváltoztatja, és kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 15 napon belül 1.900.000,- (egymillió-kilencszázezer) forintot, ennek 2001. október 20-tól 2004. december 31-ig terjedő időre eső évi 11 százalékos, 2005. január 1-jétől június 30-ig évi 9,5 százalékos, 2005. július 1-jétől december 30-ig évi 7 százalékos, 2006. január 1-jétől a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári napot megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát.

Kötelezi a Kúria az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 205.000,- (kettőszázötezer) forint kereseti illetéket és szakértői költséget, 35.000,- (harmincötezer) forint + Áfa munkadíjat, mint elsőfokú perköltséget, valamint 26.000,- (huszonhatezer) forint másodfokú perköltséget.

A Kúria a II. rendű felperest 71.500,-(hetvenegyezer-ötszáz) forint, az I. rendű alperest 114.000,- (száztizennégyezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéknek állam javára - az adóhatóság külön felhívására - történő megfizetésre kötelezi.

Kötelezi továbbá az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 51.400,- (ötvenegyezer-négyszáz) forint + Áfa felülvizsgálati perköltséget, valamint az államnak - az adóhatóság külön felhívására - 114.000,- (száztizennégyezer) forint feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az I. rendű alperest terhelő marasztalás összegét a II. rendű és a III. rendű alperes egyetemlegesen köteles megfizetni, amennyiben a követelés az I. rendű alperestől nem hajtható be.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az I.r. alperes betéti társaság az 1999. április 29-én kelt társasági szerződéssel jött létre. A II.r. alperes az alapítástól, 2000. december 12-éig volt a beltagja és önálló cégjegyzésre jogosultsággal rendelkező, törvényes képviselője. A III.r. alperes beltagsági jogviszonya és önálló cégjegyzésre jogosultsága 2000. december 12-e óta áll fenn.

Az I.r. felperes, az I.r. alperesnek az alapítás óta kültagja. A II.r. felperes az alapítás évében több hónapon keresztül a betéti társaság könyvelését végezte.

A felperesek a többször módosított és végleges keresetükben kérték kötelezni az I.r. alperest főkötelezettként, a II. és a III.r. alperest mögöttes helytállásra köteles személyekként arra, hogy az I.r. felperesnek 3.512.955 Ft-ot és késedelmi kamatait, a II.r. felperesnek 3.092.277 Ft-ot és késedelmi kamatait fizessenek meg.

Az I.r. felperes az általa megjelölt kereseti összegen belül 670.000 Ft-ot azért követelt, mert - állítása szerint - azt, az I.r. alperes kölcsön tartozásaként - bár arra kültagsági jogviszonyára tekintettel nem volt köteles - az I.r. alperes helyett, a hitelező részére megfizetett.

A II.r. felperes a keresetében megjelölt összegen belül 1.900.000 Ft-ot, mint - az I.r. felperes által nyújtott, és a peres eljárás folyamatban léte alatt reá engedményezett - tagi hitelt követelt.

Az alperesek a felperesek keresetének elutasítását kérték, tagadva a követelések jogalapját és összepszerűségét is.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság mint

másodfokú bíróság a 2009. május 13-án kelt 57.Pf.641.926/2008/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és kötelezte az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. felperesnek 670.000 Ft-ot, a II.r. felperesnek 1.900.000 Ft-ot és ezen összegek után járó késedelmi kamatait. A kereset ezt meghaladó részét elutasítotttnak tekintette. Kimondta, az I.r. alperest terhelő marasztalás összegét a II.r. és a III.r. alperes egyetemlegesen köteles megfizetni a felpereseknek akkor, ha az I.r. alperestől a követelés nem hajtható be.

A másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése alapján jutott arra a következtetésre, hogy a I.r. alperesnek a felperesek irányában - bár nem a kereset szerint megjelölt összegben - fizetési kötelezettsége keletkezett.

Az alperesek felülvizsgálati kérelme folytán, a Kúria jogelődjeként eljáró Legfelsőbb Bíróság, a 2011. január 10-én kelt Gfv.X.30.303/2010/8. számú végzésével az ismertetett jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintette. A felülvizsgálati kérelemmel érintett részét, a perköltségre is kiterjedően, eljárás jogi okokból, hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárás során a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének, valamint a korábban eljáró másodfokú bíróság ítéletének, a Legfelsőbb Bíróság végzése folytán jogerős rendelkezéseit nem érintette.

Az elsőfokú bíróság ítéletét, az I.r. felperes 670.000 Ft és járulékai iránti, míg a II.r. felperes 1.900.000 Ft és járulékai iránti kereseti kérelmeit elutasító részében helybenhagyta.

Rendelkezett a felpereseket terhelő perköltségek viseléséről is.

Jogi álláspontja az volt, hogy a perben az I.r. felperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy az I.r. alperes részére tagi kölcsönt nyújtott. Az általa fénymásolatban becsatolt, blanketta formátumú, 1999. július 28-án, augusztus 16-án, augusztus 29-én, szeptember 6-án, november 30-án kelt szerződések az I.r. felperest kölcsönadóként, az I.r. alperest adósként tüntetik fel. Az I.r. alperes cégbélyegzőjének lenyomata felett a II.r. alperes névaláírása szerepel. Az I.r. felperes az eredetileg megjelölt 3.100.000 Ft-os tagi kölcsön címén előterjesztett követeléséből az 1999. szeptember 6-i kölcsönszerződésben megjelölt 1.200.000 Ft összegű igényének érvényesítésétől elállt. A többi kölcsönszerződésben feltüntetett, összesen 1.900.000 Ft követelését a II.r. felperesre engedményezte. A másodfokú bíróság utalt arra, hogy ez utóbbi kölcsönök tekintetében a II.r alperes - a személyes

meghallgatása során - akként nyilatkozott, hogy azokról nem tud. Egyetlen szeptemberi keltezésű kölcsönszerződésre emlékezett csak, amelyet állítása szerint alá is írt. Szeptemberi keltezésű szerződésre azonban a felperesek a módosított keresetükben már nem alapítottak igényt. A Pp. 164.§ (1) bekezdése értelmében, az őket terhelő bizonyítás ellenére, az 1.900.000 Ft-nak a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti, visszafizetési kötelezettséggel az I.r. alperes részére kölcsönként való nyújtását, nem tudták bizonyítani.

A másodfokú bíróság hangsúlyozta azt is: a felperesek kizárólag fénymásolt okiratokat csatoltak az általuk megjelölt kölcsönszerződésekre vonatkozóan. A Pp. 191. § (1) bekezdése értelmében - az alperesek arra vonatkozó kifogása miatt - az eredeti okiratok bemutatása szükséges lett volna. A felperesek először vállalták azok becsatolását, majd arra hivatkoztak, hogy az eredeti szerződések az 1999. évi, I.r. alperesi könyvelési iratok között találhatóak. 1999-ben azonban a II.r. felperes végezte az I.r. alperesi bt. könyvelését. Az ő érdekében állt ezért annak bizonyítása, hogy a kölcsönszerződések eredeti példányait, az egyéb könyvelési anyagokkal együtt, az I.r. alperes könyvelését 2000. január 1. napjától kezdődően végző személy részére átadta. A II.r. felperes azonban ilyen bizonyítékkal nem tudott szolgálni. Az eredeti okiratok hiányából eredő bizonyítatlanság a terhére esik. A másodfokú bíróság a fénymásolatok tekintetében mérlegelte azt is, hogy az 1999. július 28-i, augusztus 16-i, augusztus 29-i iratokban jelölt összegek, a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény 83. § (3) bekezdés a) pontjában előírtaktól eltérően, utóbb kerültek lekönyvelésre, a felperesek által szolgáltatott, fénymásolt, hiányos naplófőkönyv adatai, valamint a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő szakvéleményében kifejtettek szerint. Utalt arra, hogy e tényt a II.r. felperes elismerte, és azt, a tőle származó, az iratok között fellelhető, kockás papíron található jegyzet is alátámasztotta.

A másodfokú bíróság kérdésesnek tartotta emiatt, hogy az említett fénymásolatban becsatolt okiratok valós kölcsön ügyleteket igazolnak. Az 1999. november 30-i keltezésű, 400.000 Ft átadásáról szóló kölcsönszerződés tekintetében pedig, az igazságügyi írásszakértő vélemény alapján, azt is megállapította, hogy az azon szereplő II.r. alperesi névaláírás technikai jellegű hamisítvány. Az említett okirat valóságtartalmát így, önmagában is kétségesnek tartotta. A kirendelt igazságügyi írásszakértő szóban is kiegészített szakvéleménye alapján szükségtelennek találta további szakértői vélemény beszerzését. A Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően, az egyes összegek átadásának lehetőségére vonatkozó, E. A. tanú által tett vallomást, dr.S. G. tanúnak azt az előadását, miszerint az nem volt vitatott, hogy az I.r. felperesnek valami jár, nem tartotta alkalmasnak bizonyítékként arra, hogy az I.r. felperes által aláírt, fénymásolt iratokon feltüntetett összegeknek, a megjelölt időpontban visszafizetés kötelezettségével

kölcsönként való átadása megtörtént, és az ebből eredő, a II.r. felperesre engedményezett, a perben érvényesített követelés alapos.

A felperesek a jogerős ítélettel szembeni felülvizsgálati kérelmükben kérték annak hatályon kívül helyezését, és a korábbi felülvizsgálati eljárás során hozott végzéssel érintett, másodfokú ítélettel azonos döntés meghozatalát: azaz az I.r. alperesnek, a II. és a III.r. alperesek mögöttes helytállása melletti kötelezését, hogy az I.r. felperesnek fizessen meg 670.000 Ft-ot és járulékait, a II.r. felperesnek 1.900.000 Ft-ot és járulékait.

A Kúria a 3. sorszámú végzésével az I.r. felperes felülvizsgálati kérelmét - az 1000.000,-Ft-ot meg nem haladó felülvizsgálati pertárgyértékre tekintettel - a Pp. 271. § (2) bekezdése illetve 273. § (2) bekezdés a) pontja alapján hivatalból elutasította.

A II.r. felperes a felülvizsgálati kérelmében - annak tartalma szerint - a jogerős ítéletet a Pp. 206. § (1) bekezdésének, azaz, a bizonyítékok okszerű mérlegelésére vonatkozó szabálynak a megsértésére hivatkozással támadta. Előadta: a tagi kölcsönszerződések létrejöttét az 1999. évi naplófőkönyvi adatok, az I.r. alperes törvényes képviselői által aláírt zárómérlegek, a III.r. alperesnek az I.r. alperesi törvényes képviselőként tett nyilatkozata, E. A. és dr.S. G., M. F. tanúk vallomása, az eljárás során adott alperesi egyezségi ajánlatok bizonyították. Az összecszerűség meghatározása tekintetében utalt arra, hogy 3 darab, 500.000,-Ft-nak az I.r. alperes részére, visszafizetési kötelezettséggel történt átadásáról szóló kölcsönszerződésen szereplő aláírások valódiságát az alperesek nem vitatták. A könyvszakértői vélemény szerint, 400.000 Ft tagi kölcsön nyújtása a könyvelési adatokkal igazolható. A II.r. felperes hangsúlyozta, hogy az I.r. felperes a kölcsönnyújtás forrásait is igazolta. Előadta azt is, hogy az 1999. december 8-án kelt adóhatósági vizsgálat - a perben eljáró könyvvizsgáló álláspontjával szemben - könyvelési hiányosságot nem állapított meg. Azt nem vitatta, hogy a kölcsönök összegét az I.r. alperes előbb költötte el, mint ahogy annak átadását időszakonként, az érintett felek írásba foglalták. A II.r. felperes utalt arra is, hogy az alperesek magatartására visszavezethető okból nem volt mód a kölcsönszerződések eredeti okiratainak benyújtására. Vitatta ezért, hogy azok hiánya a terhére róható.

Az alperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályban fenntartását kérték. Vitatták, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékokat iratellenesen, okszerűtlenül értékelte, megsértve ezzel a Pp.206.§(1) bekezdését.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, a Pp.275.§(2) bekezdése alapján. Megállapította, hogy a

támadott határozat az alábbiakra tekintettel jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság által kialakított, és a Kúria, mint jogutód által folytatott, következetes joggyakorlat szerint, a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére csak a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése esetén van mód.

A jelen eljárás során - a II.r. felperes kérelme alapján - ezért azt kellett vizsgálni, hogy merült-e fel olyan körülmény a bizonyítékok értékelésével kapcsolatosan a megelőző eljárásokban, amely miatt a rendelkezésre álló okiratok, tanúvallomások, szakértői vélemények, a felek személyes nyilatkozatainak ismételt egybevetésével, okszerűen, a jogerős ítélettől eltérő tény megállapítás és annak következtében eltérő jogkövetkezmények alkalmazása indokolt.

A Kúria álláspontja szerint, mind az elsőfokú bíróság, mind a másodfokú bíróság tévedett, amikor a II.r. felperes 1.900.000,-Ft-os követelését alapvetően, azösszepszerűségből eredő bizonytalanság miatt találta alaptalannak. Azösszepszerűség bizonytalansága esetén, ha a jogalap biztos - és egyéb, követelést megszüntető tények sem állnak fenn - a bíróságnak az eset összes körülményeinek figyelembe vételével, mérlegeléssel kell a marasztalási összeget megállapítania.

A Kúria egyet értett a II.r. felperes azon állításával, hogy a perben nem az volt kérdéses, hogy az I.r. felperes nyújtott-e kölcsönt az I.r. alperesnek, hanem az, hogy mennyit.

Az adóhatóság 1999.évi, teljes körű vizsgálata a bizonylatokat, számlákat, nyilvántartásokat rendben lévőnek találta. A II.r. felperes e vizsgálat előtt felhívta a tagokat arra, hogy a tagi kölcsönökről készítsék el az okiratokat, hogy azokat a könyvelésben is ki lehessen mutatni. 7.100.000, Ft tagi hitel 2003-ig szerepelt is az I.r. alperes nyilvántartásában. Mind a III.r. alperes, új üzletvezetőként, mind K. F., az új könyvelő nyilatkozott erre vonatkozóan. A III.r. alperes vallotta, hogy tudott az I.r. alperes cég eladósodásáról, 7.000.000 Ft feletti tartozásáról. Elismerte, hogy a felperesek által állított kölcsönök között lehet valós is. Elismerte azt is, hogy a könyvelés teljes anyagát a II.r. felperestől megkapta. Az elsőfokú eljárás során készült, 15.sorszámú jegyzőkönyv szerint arról is nyilatkozott, hogy a könyveléshez ért. Arra vonatkozóan nem merült fel adat, hogy mint üzletvezető hiányolt volna valamit a könyvelési anyagból.

A II.r. alperes édesapja is azt vallotta, hogy az I.r. felperesnek "jár valami." A 43.sorszámú jegyzőkönyvben írt vallomása szerint, az I.r. felperes legfeljebb 1.000.000 Ft-ot adhatott az I.r. alperes részére. Tudott arról is, hogy a II.r. felperessel e célból kölcsönöket vettek fel.

Dr.S. G. tanú szerint is, nem az volt vitatott, hogy az I.r. felperesnek jár-e pénz az I.r. alperestől, hanem csak az, hogy mennyi.

Tény, hogy a perbeli könyvszakértői vizsgálat során a könyvelési iratok teljes terjedelemben nem kerültek elő. A szakértő hiányos iratokból dolgozott. Feltételezésekre alapítva vitatta a felperesek által megjelölt összegű tagi kölcsön nyújtását. Szakvéleménye ennek ellenére tartalmazza, hogy a könyvelésben az I.r. felperes nevén 3.100.000 Ft, a II.r. alperes édesapjának nevén 3.900.000,-Ft kölcsön volt nyilvántartva.

Mindebből okszerűen - a Pp.206.§(1) bekezdésének alkalmazásával - tényként kell elfogadni, hogy az I.r. felperes nyújtott tagi kölcsönt az I.r. alperesnek.

További bizonyítás kérdése volt ennekösszepszerúsége. A felülvizsgálati eljárás során már csak az volt vizsgálható, hogy a II.r. felperesre engedményezett, 1.900.000,-Ft-os I.r. felperesi követelés megalapozott-e.

Öt okiratból, kettő tekintetében az írásszakértő azt állította, hogy technikai hamisítvány. Ez utóbbiak közül az egyik 1.200.000 Ft, a másik 400.000 Ft kölcsön adásáról szólt. A II.r. alperes tagadta az 1.200.000, Ft kölcsönnyújtást, a 400.000 Ft-ot lehetségesnek tartotta. A könyvszakértő is a második összeg átadását valószínűsíthetőnek ítélte. A Kúria e két vélemény alapján a 400.000, Ft kölcsönadását az I.r. alperes részére bizonyítottként elfogadta.

A három alkalommal történt 500.000 Ft-os kölcsön nyújtását a Kúria az alábbiak alapján látta igazoltnak. E kölcsönösszegek átadásáról szóló okiratokon a II.r. alperes aláírása szerepel. Az aláírások nem mutatnak teljes egyezőséget. Az okiratok, valószínűsíthetően, külön készültek. Bár E. A. tanú vallomása szerint az I.r. felperesnek legfeljebb 1.000.000 Ft járna, a 3.100.000 Ft-os követelésével szemben, csak 1.200.000 Ft átadását tartotta kizártnak. Az I.r. felperes nevén, mint már megelőzően említést nyert, 3.100.000 Ft-os tagi hitel a könyvelésben szerepelt. Az 1999.évi könyvelési anyagok hiányosságaiából eredő bizonytalanságok, az I.r. alperes terhére esnek. A bizonyítékok mérlegelése körében figyelembe kellett venni azt is, amikor az I.r. alperes tagjai között megromlott a viszony, az alperesek az I.r. felperesnek 3.000.000,-Ft körüli összeget ajánlottak fel, igényelve, hogy lépjen ki a betéti társaságból.

A nem vitatott könyvelési adatok, E. A. vallomása, a II.r. alperes által aláírt okiratok tartalma, az alperesek egyezségi ajánlata alapján, a Kúria a fent rögzítettek szerinti 400.000 Ft mellett, további 1.500.000 Ft- összesen tehát, a II.rendű felperes által követelt, I.r. felperes által engedményezett, 1.900.000 Ft - tagi

kölcsön nyújtást ugyancsak bizonyítottanak találta.

A Pp. 275. § (4) bekezdésében foglaltak szerint ezért a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésével hozott jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

A jogcímében és összepszerűségében bizonyított kölcsönszerződések 2001. augusztus 4-i felmondására tekintettel, amint az a Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyezésről szóló végzésével érintett másodfokú ítéletben is kifejtést nyert, a Ptk. 526.§(1) és (2) bekezdése alapján az I.r. alperes köteles a kapott kölcsön összeget visszafizetni. E kötelezettségét - a Ptk. 329.§(1) bekezdése értelmében - II. r. felperes, mint engedményes részére kell teljesítenie. Ha az I.r. alperes vagyona a követelés kielégítésére nem elegendő, a II.r. és a III.r. alperesnek kell helyt állnia az 1997.évi Gt.101.§(1) és (3) bekezdése illetve a 90.§(1) bekezdése szerint.

A kamatfizetési kötelezettségről a Kúria a Ptk.301.§(1) bekezdése alapján rendelkezett.

A peres felek az ítélet rendelkező részben meghatározottak szerint kötelesek az előlegezett szakértői díjakból, jogi képviseleti munkadíjakból álló eljárási költségeket viselni, a Pp.270.§(1)bekezdése, illetve a Pp.81.(1)bekezdése alkalmazásával.

A II.r. felperes illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt illeték megfizetéséről, az illetékekről szóló 1990.évi XCIII.törvény 59.§(1)bekezdése alapján rendelkezett a Kúria.

Budapest, 2012. január 30.

Dr.Bodor Mária sk. a tanács elnöke, Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk. előadó bíró, Dr.Csóke Andrea sk. bíró